

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA

34170 Gorica, Riva Piazzutta, 18 - Tel. 83177

PODUREDNIŠTVO

34135 Trst, Vicolo d. Rose, 7 - Tel. 414646

Letna naročnina, Italija Lir 32.000

Letna inozemstvo Lir 50.000

Letna inozemstvo, USA dol. 35

Poštno čekovni račun: šte. 11234499

Leto XXXIX. - Štev. 31 (1960)

Gorica - četrtek, 30. julija 1987 - Trst

Posamezna številka Lir 700

Katoliški duhovnik in domovina Skrbi in problemi v Ljubljani

Mariborski pomožni škof Jože Smej je ljubljanskim bogoslovcem ob dnevu republike govoril o katoliškem duhovniku in domovini. Njegov govor je bil objavljen v Pogovorih št. 1 1986/87, glasilo slovenskih študentov teologije. Iz tega govora prinašamo nekaj odlomkov, ki se nam zdijo pomembni tudi za naše zamejske razmere.

SRECANJE NA POSTAJI

Bilo je v Gospodovem letu 1984 ali v štiridesetem letu osvoboditve. Sedel sem za volanom sam v avtomobilu in se vozil skozi manjše mesto. Na avtobusni postaji je štopal mlad moški pri tridesetih. Bil sem v duhovniškem ovratniku, zato sem čutil dolžnost, da ustavim avto. Nikakor namreč ne bi bil rad podoben duhovniku in levitu, ki sta v Jezusovi priki o usmiljenem Samarijanu brezbržno pustila človeka na cesti. Odprl sem torej vrata avtomobila in povabil mladega moža, naj vstopi. Bil je vsaj trideset let mlajši od mene. Prva njegova beseda je bila »jaz«. Rekel je: »Jaz sem direktor. Kdo pa si ti?« Ob takem pozdravu sem za hip umolknil. Toda molk ni trajal dolgo, ker ga je štopar pretrgal s še bolj samozavestnim poudarkom: »Jaz sem direktor. Poglej, tu je moja vizitka! Na njej črno na belem piše, da sem direktor tega in tega podjetja. In kdo si ti?« »Vizitke nimam,« sem mirno odgovoril. »Sploh jih nisem dal tiskati. Vendar, kakor vidite, je moj bel ovratnik dovolj zgovorna vizitka. Vse je kazalo, da ga moj odgovor ni povsem zadovoljil. Hotel je vedeti, kako služim domovini, če nisem vsaj direktor kakega podjetja. Da bi se izognil njegovim nadaljnjim polzedovanjem, sem odvrnil: »No, če že na vsak način želite zvedeti, odprite doma knjigo z naslovom: Leksikon Cankarjeve založbe, Slovenska književnost. Tam na strani 321 najdete vse moje podatke.« »P akdo si pravzaprav?« je zavrtal vame. »Mariborski pomožni škof,« sem s težavo izdaval. Sledil je preobrat. Začel me je vikati: »Veste, tudi moja stara mati hodi k maši... itd.«

KATOLIŠKI DUHOVNIK TUDI V SLUŽBI DOMOVINE

Svoj govor sem začel s to resnično zgodbo, da bi poudaril dvoje: prvič, tudi katoliški duhovnik dela za domovino, čeprav ne bo imel kakega višjega družbenopolitičnega položaja; drugič, ni vam treba zardevati, da se pripravljate na duhovniški poklic. Naši kulturni velikani duhovniki so tudi na zunanji obloži pokazali; da so služabniki Cerkve in s tem tudi domovine.

Ce bi črtali iz slovenske slovstvene zgodovine imena katoliških duhovnikov, kot so: Janez Svetokriški, Marko Pohlin, Mikloš Küzmič, Jurij Japelj, Valentin Vodnik, Blaž Potočnik, Friderik Irenej Baraga, Anton Martin Slomšek, Oroslav Caf, Simon Gregorčič, Franc Ivanocy, Anton Medved, Alojzij Merhar (ps. Silvij Sardenko), Fran Saleški Finžgar, Franc Ksaver Meško, Janez Jalen, Stanko Cajnar, Jože Pogačnik (ps. Miljenko) itd., bi tako rekoč spodmaknili kamen in vsa čudovita arhitektura slovenskega slovstva bi se krepko zamajala, če že ne zrušila.

Duhovnikov, zvezd, ki na slovenskem nebu ne zaldejo, pa ne najdemo samo v slovstvu, ampak tudi na drugih področjih, npr. v glasbi: Jurij Slatkonja, Ljubljčan — dunajski škof, Marijan Čadež, Gregor Rihar, Blaž Potočnik, Hugolin Sattner, Angelik Hribar, Jakob Aljaž, dr. Franc Lukman, Stanko Premrl, dr. Franc Kimovec, Matija Tomc, Vinko Vodopivec, dr. Franc Ačko, Janez Gašparič. In kaj bi bilo s slovenskim filozofskim besediščem, če ne bi bilo Aleša Ušeničnika in ali nista slovenski gramatik položila temelj Anton Breznik in Stanislav Skrabeč?

V PREKMURJU

Za primer ljubezni do domovine naj navedem le tri duhovnike iz Prekmurja, iz obrobne slovenske pokrajine, Simona Čerčiča, Mikloša Küzmiča in Franca Iva-

nocya. Pesniška ustvarjalnost v Prekmurju je bila do konca 18. stoletja zelo redka. Kmeti in z njim vred tudi duhovniki je pestila revščina. Zato so toliko bolj dragocene domoljubne pesmi Simona Čerčiča (1765-1806), dolenskega in pozneje gornjelendavskega župnika ter pesmi Mikloša Küzmiča (1737-1804), prvega prekmurskega katoliškega pisatelja, župnika in vicearhi-dakona pri Sv. Benediktu v Kančevcih.

V ZAMEJSTVU

Kar škof Smej priča za prekmurske duhovnike, drži tudi za nas primorske duhovnike, tako v preteklosti kot danes. Za polpreteklost je dr. Rudi Klinec napisal knjigo Primorska duhovščina pod fašizmom. To je dokumentarna knjiga, ki bo za vedno pričala, kdo je v času črne diktature stal ob strani slovenskemu ljudstvu v Italiji, kdo je z njim trpel in kdo mu pomagal, da je ostal zvest svojemu jeziku in svojim narodnim in kulturnim vrednotam. O beneških duhovnikih pa priča Bevkova povest Kaplan Martin Čermac. Tudi koroški duhovniki imajo svoj križev pot za sabo, ker so ostali zvesti svojim slovenskim vernikom.

A smemo trditi, da je slovenski duhovnik tudi danes v našem zamejstvu in v izseljenstvu tisti, ki še vedno zvesto in neutrudno stoji na braniku slovenske narodne zavesti skupno z drugimi dejavniki, katerim pa gre večkrat bolj za strankarske ali gospodarske interese kot za prepričano vero v narodne vrednote.

DUHOVNIKOVO SLUŽENJE DOMOVINI DANES

Škof Smej potem kaže na sedanje služenje duhovnikov domovini: skrb za ohranjanje in restavriranje kulturnih biserov, kar so večkrat naše cerkve in podružnice. Potem je tu evangelizacija, katheza, ki se konec koncev strne v največjo ljubezen: Ljubi Boga, ljubi bližnjega, ljubi konkretnega sočloveka, sorojaka, Slovenca.

Služenje duhovnikov domovini je tudi skrb za družine. »Če bodo družine pravno zdrave, bo zdrav tudi slovenski narod, ne pa razbit in razklan,« pravi Jože Smej. »Če duhovniki v pripravi na zakon, nadaljuje škof Smej, zagovarjajo tradicionalni nauk Cerkve, izražen v koncilskih dokumentih in v okrožnici Humanae vitae, naj zakonci velikodušno sprejmejo tudi večje število otrok, mar s tem ne služijo domovini? Naj v tej zvezi navedem presretni dvogovor med pisateljem in nekim diakonom. Najdemo ga v knjigi: A. Rebuta, Vrt bogov, str. 117:

»In zdaj ste za diakona?«

»Tako je naneslo.«

»Se pravi, da obhajate...«

»In pokopavam.«

»Krščujete nič ne?«

»Kaj naj krščujem, ko imamo po dve rojstvi na leto.«

»Ja,« mu prihrdim. »Slovenci hočemo umreti. Narediti križ nad vsem, nad kršćanstvom in socializmom, in umreti.«

»Umreti, pravite?«

»Napraviti, da nas ne bo. Da pridejo namesto nas drugi, vrednejši, da živijo.«

»To pa se ne sme zgoditi.«

»Naj se, če so drugi manj strahopetni od nas. Manj egoisti. Z več krvi v žilah in več zanosa v duši.«

Mar ne služijo duhovniki domovini tudi z rednim bogoslužjem? V prošnjah za vse potrebe je določen vrstni red. V skupini namenov je na drugem mestu prošnja za voditelje domovine, za konkretne, za tiste, katerih imena najdemo npr. vsak dan v Delu.

Nezadnji razlog, zakaj naj duhovnik ljubi domovino, je zgled Jezusa Kristusa. Njegova domovina ni bila neka poljubna dežela, marveč dežela, ki jo lahko natančno določimo na zemljevidu. To domovino je Jezus ljubil z zadnjim vlaknom svojega srca. Zjokal se je nad mestom Jeruzalemom, ker ni hotelo spoznat, kaj mu je v mir, zjokal spričo vizije obleganja v letu 70.

Včasih je tudi partija poleti počivala in tako smo morali tisti, ki si služimo kruh s pisanjem, brskati in z detektivsko vneto iskati snov, da smo urednikom nekaj pomolili pod nos. Letos pa naša »avantgarda« tako skrbi za nas pisane, celo ssem v vroče poletne dni, da človek še zadihati ne more pošteno, kaj šele da bi zaplaval.

Partija zaseda. V dobrem letu, od 10. kongresa slovenskih komunistov, je te dni imel svojo deseto in enajsto sejo CK. Med enim in drugim plenom je minilo vsega štiri dni. Prvi, tj. »deseti« plenum, se je imenoval »idejni«, naslednji, »enajsti« po vrsti, pa je bil posvečen gospodarskim vprašanjem.

MED LJUBLJANO IN BEOGRADOM NIČ NOVEGA

Cim se je, tudi po Jugoslaviji, pričelo govoriti, da se v Ljubljani pripravlja »idejni« plenum, so »prijazno« pričeli prihajati reporterji iz vse Jugoslavije in Milana Kučanu ter tovarišiji postavljali zoprna vprašanja o tem, zakaj da ima slovenska partija »idejni« plenum, potem ko

je svoj idejni plenum že imela Jugoslovanska zveza komunistov. Sicer je bilo res videti, kakor da slovenska partija na ta način presoja »jugoslovanski« plenum. In niso prihajali le reporterji; celo funkcionarji zvezne partije so se ustrašili. Mesec in pol po jugoslovanskem »idejnem« plenumu, so, na večer pred slovenskim, objavili sklepe svojega plenuma. Ni si težko predstavljati, da za te sklepe ne bi sicer javnost nikoli zvedela. Zdaj pa so jih objavili: češ, vidite, tako smo v Beogradu sklenili! In tako mora biti! Zdaj bo lahko vsak presojal morebitno slovensko odpadništvo in svojeglavost. V Ljubljani Kučanu res ni z rožami poslano, vendar se možakar ni dal zmeti. Preprosto je vsem po Jugoslaviji pojasnil, da je čisto vseeno, če imajo slovenski komunisti svojo sejo za zveznimi, ker da bodo v Sloveniji prali svoje in ne jugoslovansko perilo.

KOMUNISTI SE — PRVIC — JAVNO SKREGAJO

Na »idejnem« slovenskem plenumu so se kregali predvsem Milan Kučan in večina drugih članov Centralnega komiteja

na eni strani ter na drugi Vinko Hafner, upokojeni tretjerazredni politik, na drugi strani. In če še prej na hitro preletimo vsebino sklepov »idejnega« plenuma in iz prve roke navzočih reporterjev zvemo, kako je ta znamenita seja potekala, je treba reči, da so se posamezni govorniki na plenumu zadrževali predvsem ob vprašanju, zakaj je Zveza komunistov Slovenije izgubila svojo verodostojnost in svojo vodilno vlogo prav med delavci, če pa naj bi bila to predvsem delavska »zveza«. Potem so ugotavljali, da število članstva upada, da se povprečna starost komunistov dviga; da mladina ne vstopa v partijo, zlasti pa da študentov skoraj ni v njih vrstah. In, končno, da delavci partijo zapuščajo.

Veliko se je govorilo o tem, kdo da je kriv za tako stanje in kaj je treba konkretno v Sloveniji enkrat vendarle ukreniti, da bi Zveza komunistov spet dobila zaupanje med ljudstvom in predvsem med delavci. Mnogi govorniki, na čelu z Milanom Kučanom so se strinjali, da se partija ne more več iti vodilne vloge, marveč da mora postati del naroda, da se mora z ljudstvom »spojiti«, ne pa ga voditi! To so pač bile revolucionarne razprave! Jugoslovanski »idejni« plenum je stanje samo ugotavljal, ni pa iskal izhoda. V Ljubljani pa se Kučan in njegovi postavijo »med ljudi«, čeprav so še včeraj govorili samo o tem, kako oni ljudstvo vodijo. Seveda ta slovenske stališča še zdaleč niso dokončna! Ampak začelo se je v pravi smeri, to pač moramo priznati.

Na drugi strani se je na isti seji oglašil še omenjeni Vinko Hafner, ki je najprej omenil napeto stanje med Slovenijo in vso ostalo Jugoslavijo (alternativna gibanja, Nova revija, štafeta, plakat) in nato zahteval, da se »nova smer« v slovenski partiji, ki se je oblikovala na »idejnem« plenumu, predstavi s svojimi stališči pred vso jugoslovansko partijo, ki naj razsodi, ali Slovenija, se pravi slovenski CK, ubira pravo smer s tem, ko zapušča svojo dovčerajšnjo »avantgardnost«. Hafner je skratka zahteval, naj zvezni Centralni komitej razsodi, ali njegova, slovenska partija, ravna prav. Temu nastopu se je Kučan odločno uprl in Hafnerja maravnost označil za nezmožnega, da bi videl, kam komuniste sili stvarnost.

Prav tako so se Hafnerjevimi »predlogom« uprli mnogi drugi člani slovenskega CK in zatrjevali, da slovenski komunisti ne potrebujejo skrbnikov. Ne le samo dogajanje; kar preseneča je predvsem to, da je, vsaj po določih, vse to pričrtilo v javnost. Zdaj je seveda spet na potezi Beograd. Sliši pa se, da Kučanu ne kaže pretirano slabo; videti je, kot bi imel nekaj podpore tudi pri zveznem CK zvezne partije...

GOSPODARSKI »PLENUM«

Štiri dni za »idejnem« je sledil še plenum, ki je bil posvečen predvsem gospodarskim in razvojnim perspektivam Slovenije. In bilo je spet živahno. Spet je bil Kučan tisti, ki je od vsakega govornika zahteval, naj konkretno pove, kako si zamisla uresničitev svojih zamisli. Opazovalci pripovedujejo, da je nekega člana CK kar štirikrat pozval za govorniški pult in, ko je ta odšel četrtič v dvorano, je Kučan izjavil, da še vedno ni povedal nič. Česa takega se doslej na sejah CK ni dogajalo.

In medtem ko so člani zveznega CK že mesec dni na počitnicah, se v soparni Ljubljani komunisti javno obdelujejo.

Vse to ima seveda jasen cilj: Partija naj spet postane verodostojna »zveza« naprednih množic. Toda kaj, ko so množice že veliko bolj napredne kot si predstavljajo Kučan in njegovi. In kaj, ko bodo množice Partijo pripravljene sprejeti samo kot partijo — stranko z malo začetnico. Taka, z malo pisana, pa bo seveda samo ena od partij-strank.

Takšno pa bodo množice sprejele.

(Posredoval V. Stemsky)

O. O.

Nova vlada v Italiji

Sestavil jo je mladi Giovanni Gorla (43 let), demokristjan. Temu mlademu politiku je uspelo, kar bi najbrž ne uspelo nobenemu drugemu uveljavljenemu staremu politiku. V za italijanske razmere kratkem času je dobil zaupanje petih strank, ki so sestavljale prejšnjo vladno koalicijo, ter jih povezal v skupnem programu.

Dosmrtna ječa zaradi pokola v Petovljah

Po 15 letih se je zaključila sodna razprava zaradi pokola v Petovljah, v katerem so izgubili življenje trije orožniki, četrtri pa je bil ranjen. Bilo je 31. maja 1972, ko se je po Sovodnjah in sosednjih vaseh raznesel glas, da je ponoči pri Petovljah eksploziviral avto in ubil tri orožnike. Na kraju eksplozije stoji danes spomenik.

Ponoči je neki neznanec obvestil orožnike v Gradiški, da je ob cesti od Sovodnj do Zagraja avtomobil, ki je prestreljen; naj kontrolirajo, kaj je. Orožniki so res našli »fička« s prestreljenim vetrobranim. Ko so hoteli avtomobil odpreti, je ta eksploziviral, ker je bil poln razstreliva; trije orožniki so bili mrtvi.

Začela se je preiskava. Najprej so obdolžili pet Goričanov, pol pijančkov pol brezposelnih. Prišli so pred sodišče, toda to jih je oprostilo, ker niso našli dokazov. Med tem časom je pa resnica začela prihajati na dan: eden od povzročiteljev pokola Vincenzo Vinciguerra je začel govoriti in povedal imena še drugih. Počasi se je štrna odvila in je prišlo na dan, da so atentat pripravili neofašisti, krila pa jih je karabinjerska komanda v Vidmu in v Gorici, ki je hotela preusmeriti preiskavo na levičarje, čeprav sta komandanta general D. Mingarelli in polkovnik Chirico vedela, da to ni res. Višje sodišče v Benetkah je sedaj po 15 letih končalo preiskavo in obsodilo dva glavna krivca Vinciguerra in Cicuttinija na dosmrtno ječo; oba karabinjerska častnika pa sta dobila po deset let in šest mesecev zapora. Več drugih je bilo obsojenih na manjše zaporne kazni. Vendar med sodno razpravo niso odkrili, kdo je bil pravzaprav tisti »najvišji vrh«, ki je atentat pripravil in zakaj. Menijo, da se za tem skriva Licio Gelli in tajna vojaška služba tistega časa.

Neurje nad vzhodnimi Alpami

Praznik sv. Ane v nedeljo 26. julija bo ostal v spominu še dolgo let zaradi hu-

dega neurja, ki je divjalo nad vzhodnimi Alpami in sosednimi kraji. Pretekli teden je bilo silno vroče, saj je toplomer dosegel celo 34 stopinj v senci. Stara modrost pravi, da po hudi vročini rade pridejo nevihte. Te so zares prišle že v soboto ponoči in naslednji dan v nedeljo. Huda ura je zajela velik del Slovenije, zlasti Prekmurje in Savinjsko dolino. Padala je debela toča, ki je ponekod uničila ves pridelek hmelja, koruze in še ne požete pšenice; vihar je tudi odkrival strehe in ruval drevje ter potrgal telefonske zveze.

V nedeljo popoldne je hudo vreme doseglo tudi alpsko področje v Furlaniji. Toča in vihar sta divjala okoli Spilimberga in Aviana, zajela pa sta tudi okolico Vidma in Nadiške doline. Povsod je poleg dežja padala bolj ali manj debela toča. Tudi Tolminsko je prizadelo. Vipavska dolina in Kras pa sta to pot imela srečo, da je v nedeljo popoldne padal le dež, ki je vsaj deloma omilil sušo, ki je začela pritiskati. Dež je pokvaril številne nedeljske prireditve na prostem. Nevihte so ublažile vročino in je termometer padel podnevi pod 30, ponoči pod 20 stopinj.

Perzijski zaliv

V tem delu sveta je vedno bolj vroče. Ni velika samo sončna vročina, temveč še bolj vojno-politično ozračje. Varnostni svet Združenih narodov je soglasno odobril poziv, naj Iran in Irak prenehata s sovražnostmi in skleneta premirje. Irak je poziv vzel na znanje, Iran (Perzija) pa ni dal odgovora. Značilno je, da so za poziv glasovali tako ZDA kot Sovjetska zveza. Obe velesili sta se vsaj enkrat znašli na isti liniji. To bi lahko bilo dobro znamenje.

Vendar se dejansko vojna nadaljuje tako na suhem kot na morju. Iranci napadajo Irak na srednji fronti, na morju pa so Amerikanci sklenili, da bodo s svojimi vojnimi ladjami in letali spremljali kuvajske petrolejske ladje, češ da mora biti plovba po Perzijskem zalivu prosta. En tak konvoj so že spremljali, a je eden izmed tankerjev naletel na mino in je sedaj v popravilu.

Tudi Francozi so se odločili, da bodo svoje petrolejske ladje spremljali s svojimi oklopnimi. V zalivu imajo vojne ladje tudi Sovjeti. Perzijski zaliv je zato poln petrolejskih in vojnih ladij; toda tako nafta kot smodnik se lahko vnameta in more nastati svetovni požar. Vendar so za sedaj vsi zelo previdni.

† dekan Viktor Kos

NJEVOVA OSEBNOST

Vatikan mu je sicer podelil častni naziv monsignorja, toda za nas duhovnike in še bolj za ljudi je ostal dekan Kos, oz. komenski dekan. Takšen bo ostal v spominu tudi sedaj, ko se je pridružil svojim Komencem, ki so odšli pred njim, in bolnikom, ki jim je v šempetrski bolnišnici 16 let delil poslednjo tolažbo svetih zakramentov in tudi svojega prijateljskega obiska ter prijazne besede. Zakaj dekan Viktor Kos je bil predvsem človek. Dr. Alojz Vetrh je ob slovesu dejal: »Odlikovala ga je njegova človečnost in preprostost.« V njegovi »Kroniki« sem našel zapisano: »Kaj je za človeka važno? Najprej to, da je res človeški, nato da je kristjan in potem vse drugo.«

Za dekana Kosa to niso bile besede za druge, temveč se je tega najprej sam držal. Bil je človeški. To so poudarili vsi govorniki ob njegovem pogrebu, tako v Šempetru kot v Komnu. To moremo izpričati tudi mi vsi, ki smo bili njegovi kaplani. In teh se nas je nabralo v njegovih 35 letih dekanovanja v Komnu kar precej, najdalj časa Srečko Šuligoj.

Ko so leta 1946 Angloamerikanci začeli obnavljati požgani Komen, so številni domačini prišli do svojih hiš, toda dekan Kos je dal prednost ljudem in ni zahteval, naj obnovijo tudi župnišče; s kaplanom sta stanovala v obnovljeni hišici, vzeti v najem, in imela komaj vsak svojo spalnico brez vseh ugodnosti. To je bil stil življenja pok. dekana Kosa: biti zadovoljen z vsem in popolnoma zaupati v božjo pomoč. Ko je stal z drugimi Komenci na zbirnem kraju, predno so jih odpeljali v Nemčijo, je na ukaz nemškega komandanta moral ljudem spregovoriti nekaj vzpodbudnih besed; spregovoril je in zaključil: »Naše edino upanje v tem pokožaju je ljubi Bog in Marija in božja pomoč. On naj nam vsem pomaga, da bi spoznali in delali, kar je prav.«

Tudi ko je stopil v pokoj, je bilo njegovo stanovanje v Šempetru preprosto, kakor je sam bil preprost.

SOLE

Tega dobrega in preprostega duhovnika je dala Tolminska. Zapisano je, da je bil rojen v Podmelcu leta 1899, toda njegova rojstna hiša je bila v grapi visoko pod Gradico, dve uri daleč od cerkve. Do njih ni peljala nobena pot in še danes ne pelje. Le po stezi si mogel do njihove domačije. Napredek je bil, ko so napekljali žičnico v dolino do ceste, da so lahko odvažali najtežje blago. Danes je Kosova domačija prazna, do nedavna so pa tam stotletja živeli in kmetovali predniki Viktorja Kosa in učakali visoko starost. Tudi Viktor jo je — 88 let.

Iz doma v baški grapi je mali Viktor odšel v šole v Gorico in živel pri neki družini na Kornu, kot je pripovedoval. Obiskoval je gimnazijo s tiho željo staršev, da bi postal »gospod«. Toda prišla je prva svetovna vojna in maja 1915 so zaprli vse šole v Gorici. Mladi dijak je moral nadaljevati gimnazijo drugje, pa je ni dokončal. Cesar je začel klicati k vojakom tudi 18-letne fante. Tako je Viktor Kos zapel: »Pobič sem star komaj osemnajst let, a cesar me hoče k vojakom imet.« Vendar je bilo vojne konec, Viktor Kos je dokončal gimnazijo in se vpisal v goriško bogoslovje. Posvetil ga je nadškof F. B. Sedej 1. julija 1923. Pozneje je učakal številne mašniške jubileje: srebrno, zlato in biserno mašo, blizal se je diamantni, toda prej ga je pobrala starostna oslabelost v sredo 22. julija pod večer. V življenju ni bil nikomur v napoto, v

smrti tudi ne, saj je ugasnil kot dogorevajoča lučka.

KAPLAN IN ŽUPNIK

Med gorami rojen je bil kar zadovoljen, ko je njegovo prvo kaplansko mesto bil Bovec (1923) in po dveh letih Log pod Mangartom (1925). To je bilo zanj, ki je kot sv. Frančišek Asiški ljubil naravo, ptičke, cvetke in vse, kar je božje. Vsako pomlad se je veselil: »Slišal sem kosa, videl zvončke in hijacinte na gmajni... Kako lep je ta božji svet!«

Toda nadškof Sedej je imel zanj novo službo in sicer službo Materi božji na Sv. Višarjah. Kanalska dolina je bila po prvi svetovni vojni dolgo časa pod upravo goriškega nadškofa, zato je ta skrbel za tamkajšnje župnije. Takrat je bil v Zabnicah g. Anton Černojn, ki je pa imel težave s fašisti, kot omenja g. M. Garip. Nadškof Sedej ga je prestavil in na njegovo mesto poslal Viktorja Kosa iz Loga pod Mangartom (1927). V tistih letih so obnavljali cerkev na Sv. Višarjah in novi župnik je imel še to skrb poleg župnije. Ker je poznal vse tri jezike in ker je bil srčno dober, je vsem postregel. Sedanjí župnik v Zabnicah p. Božidar se je ob pogrebu v Šempetru poslovil od pok. dekana Kosa v imenu Zabničanih in dejal, da se starejši še danes z veseljem spominjajo nekdanjega župnika Kosa.

DEKAN V KOMNU

Pet let je ostal v Zabnicah, ko so nastale težave v Komnu. Dekana Nemca so fašistične oblasti preganjale, mu dale piti ricinovo olje in tudi zaprli so ga. To mu je zlomilo zdravje, da je umrl. Koga poslati na tako kočljivo mesto? Že onemogli nadškof Sedej se je obrnil na žabniškega župnika Kosa. Ta je bil vedno pripravljen vršiti božjo voljo, zato je imenovanje sprejel, čeprav ni niti prav vedel, kje je Komen, kot je kasneje pripovedoval. Po petih letih dela in skrbi v Zabnicah je poleti 1932 prišel za župnika in dekana v Komen, ki mu pravijo kraški Dunaj. Bil je najmlajši dekan v škofiji, star 33 let. Vendar so ga duhovniki lepo sprejeli in živeli z njim v najlepši slogi vso leta njegovega dekanovanja. In teh se je nabralo kar 35.

V Komnu je marsikaj doživel, lepega in tudi grdega. Z oblastmi je še kar dobro izhajal in tudi z ljudmi. Toda prišla je druga svetovna vojna in z njo hude preizkušnje. Svoja doživetja v teh letih je opisal v »Kroniki«, ki je sedaj še v rokopisu, a bi zaslužila, da se natisne. V Kroniki opisuje tudi, kako so februarja 1944 esesovci in fašisti izpraznili Komen, ljudi odpeljali v internacijo ter vas požgali. Tudi sam je skupaj s kaplanom Mirkom Rennerjem prostovoljno odšel z ljudmi v Nemčijo in jim bil tam v veliko moralno in tudi materialno pomoč, kot piše v Kroniki.

Po vojni se je vrnil iz internacije in se

VZGOJA

Stara modrost pravi: Kogar so bogovi sovražili, so ga naredili za vzgojitelja. S tem so hoteli izraziti težo te naloge. Vsi vzgojitelji, posebej poročeni, se tega dobro zavedajo. Vendar gledamo kristjani v vzgoji izjemen božji dar, ko lahko oblikujemo bodoče odrasle ljudi. Otroke je seveda treba ne samo roditi, ampak dolga leta tudi vzgajati.

Kratko bi lahko rekli, da vzgajati pomeni živeti »pred« in »z« otrokom; pred otrokom živeti vse tisto, kar želimo, da bi tudi on živel. Mirno govoriti, če želimo, da ne bo kričal. Za seboj pospravljati stvari, če želimo, da bo tudi on držal red. Dajati mu je torej treba dober zgled. Vzajati pa pomeni tudi živeti z otrokom. Z njim se ukvarjati, se pogovarjati in skupaj z njim delati. Vzajajo namreč okolje in ljudje, v katerem in s katerimi otrok živi.

Zaradi služb in zaposlenosti je treba torej toliko bolj najti čas za otroke, le potem se jih bo dalo vzgajati. Sicer jih bodo drugi.

Ena največjih napak sodobnih mlajših staršev je, da ne znajo od otroka pametno in vztrajno zahtevati tisto, kar je potrebno. Navadno premalo zahtevajo od otroka, ko je majhen, preveč, ko je večji. Mora pa biti ravno nasprotno. Mlado drevo priležujemo, ne starejšega!

Zelo je tudi važno, da otrok čuti, kako se mu zaupa. Kajti samo zaupanje rodi zaupanje. Z otrokom je treba na neki način prijateljevati. Vzgoja mora torej biti trdna — ne trda —, obenem pa razumevajoča, prijateljska in ljubeča.

Zelo močan vpliv na otroka naredi ujemanje med očetom in materjo v vseh stvareh vzgoje. Močno pa škodi, če videva, da sta si pred njim različna. Potem začne izkoriščati te razlike in ga vzgajata na neki način v nemoralnega otroka, ki namreč ne razlikuje več, kaj je v resnici dobro in kaj ne.

Če za siceršnjo vzgojo velja pravilo živeti »pred« in »z« otrokom, potem to toliko bolj velja za versko vzgojo. Skoraj samo tisto, kar starša misli glede vere in jo živi, bo imelo dober verski vpliv na otroka. Skupine zakonskih parov zelo dobro delujejo na otroke, ko vidijo starše, torej tudi moža-očeta, da so dejavni v verskem življenju.

VITAL VIDER SJ

Nemška Caritas za bolnišnico na Reki

Nemška dobrodelna ustanova Caritas je Kliničnemu centru bolnišnice na Reki poklonila nov moderen aparat za ultrazvočno diagnostiko znamke Siemens.

Iz nagovora predsednika nemške Caritas Josepha Pavliczka izhaja, da je Caritas dala aparat na razpolago kardinalu Kuhariču, ta pa ga je namenil reški bolnišnici.

Ob izročitvi aparata so bili navzoči reški nadškof Pavličić, generalni vikar Dinško Popović in s. Fidelis Krstić, ki vodi ustanovo Caritas na Reki. Bolnišnico je zastopal njen primarij dr. Miljenko Flajšman ter drugi zdravniki. Navzoč je bil nemški generalni konzul iz Zagreba dr. Franck. Civilno oblast je zastopal tajnik komisije za odnose z verskimi skupnostmi Branko Pleše.

Nezaželena na Tajskem

Nemška katoliška agencija »KNA« poroča, da tajske oblasti ne dovolijo m. Tereziji odpreti redovne hiše v tej državi. Novico je sporočil zunanji minister, takšno odločitev pa je svetoval oddelek za javna vprašanja in verske zadeve. Minister je dodal, da je na Tajskem dovolj zasebnih ustanov, ki na podoben način kot m. Terezija skrbijo za revne, zapuščene in bolne ljudi.

Izlet openskega zbora „Sv. Jernej“

Ko so se v petek, 10. julija, zbirali pred opensko cerkvijo izletniki, ki naj bi za tri dni šli v Toskano, je bila ura pol dveh, sonce je neusmiljeno pripekalo, smer potovanja pa je bila proti jugu, torej v še večjo vročino. Pa smo se kar srečno in nič utrujeni pripeljali do Poggibonsija, kjer naj bi prenočili. Prevozili smo celo »pot chiantija«, ki se vije med čuodvitimi griči, posejanimi z vinogradi, pokrajino, o kateri najbrž večkrat sanjajo vinski bratci, pa ne vedo, da zares obstaja.

No, ko smo se v Poggibonsiju okrepčali in naspali, se je začel pravi del izleta. Naslednje jutro smo se odpravili v Sieno, srednjeveško mesto, ki je marsikomu znano le po slikovitih konjskih dirkah, »palliu«, v resnici pa je prava zakladnica umetniških in zgodovinskih spomenikov. Največji razcvet je mesto doživelo med 12. in 16. stoletjem in to tudi izpričuje v svoji arhitekturi, saj je videz mesta še vedno pristno srednjeveški. V eni sami ulici lahko opazimo prehod od hiš v obliki stolpa do romanskih in gotičnih ter nazadnje renesančnih palač. Če ti vse to razkaže še vodička, ki je do zadnje kaplje krvi navezana na svoje mesto, poleg tega pa še temperamentna in zgodovinsko in kulturno izredno podkovana, potem imaš pri ogledu res pravi užitek.

Tako je gruča openskih izletnikov prehodila skoraj vso Sieno ter si podrobneje ogledala stolnico, krstilnico, trg Piazza del Campo ter mestno četrt Contrada dell'Aquila, od koder je bila vodička doma. Zato je lahko radovednim izletnikom tudi odprla vrata sedeža te »contrade«, kjer hranijo tudi svilene prapore (pallium), ki so jih konji tega okraja pridobili z zmago na dirkah, ter bogate srednjeveške kostime, ki jih oblečejo le dvakrat na leto ob slovesnem mimohodu po trgu Del Campo.

Nekoliko izčrpani od dolge hoje, obilnega kosila, dobrega vina ter izredne vročine so izletniki popoldne nadaljevali pot v San Gimignano, starinsko mesto, znano predvsem zavoljo svojih visokih stolpov, v katerih so nekoč živeli plemiške družine, da so bile varne pred sovražnimi napadi. Poleg nekaterih lepih palač, cerkva in fresk v njih je izletnike prevzela lepota pokrajine, ki obkroža to mesto, s katerega je tudi dober razgled, saj leži mesto na hribu; same mehko zaokrožene oblike, trte, oljke, nekaj cipres v vrsti — ozadje, ki smo ga bili vajeni videti na slavnih slikah toskanskih in umbrijskih mojstrov in smo mislili, da je izmišljeno.

Kar s težavo smo se vživeli v dejstvo, da so na tem krasnem koščku zemlje trpeli v zaporih v dobi fašizma slovenski politični jetniki. Eden izmed njih, Andrej Čok, ravnatelj Cirilmetodove šole, je tam tudi umrl in je zanj g. Vili Zerjal daroval večerno mašo, pri kateri je s petjem sodeloval openski cerkveni zbor Sv. Jernej.

Naslednjega dne smo bili spet začudeni nad lepoto in bogastvom toskanske pokrajine. Potem ko smo zapustili neskončno polja sončnice, smo se potopili v eno samo nepregledno morje žitnih polj. Naše delavne kraške može je kar pojezilo, ker že vse tri dni na teh poljih in vinogradih nismo videli žive duše, ki bi delala! Kot da je Bog privilegira te kraje, da jim vse kar samo rase!

Prvi cilj zadnjega izletniškega dne je bilo mesto Volterra. Tudi to mesto ima še pravi srednjeveški videz, vendar pa je bolj znano po ostankih in umetninah iz etrusčanske dobe. Na žalost je bilo časa bolj malo, vendar pa smo iz etrusčanskega muzeja odnesli kar globok vtis o še nerazrešeni uganki te kulture, o njeni čisto posebni umetnosti, ki se izraža predvsem v bogatih grobnicah. Če bi voditeljica našega izleta ne bila dovolj odločna, bi najbrž zlepa ne izvezla izletnic iz trgovin z izdelki iz alabastra, saj so prebivalci Volterre pravi umetniki v tej obrti.

Toda čas je priganjal, na sporedu smo imeli še ogled mesta Pise, kamor smo prispeali ravno ob uri kosila. Tam se nam je pridružil vodič, ki smo ga kljub veliki vročini z navdušenjem poslušali, saj je Campo dei Miracoli z Duomom, krstilnico, pokopališčem in poševnim stolpom res eno od čudes sveta.

Poti proti domu smo se nekoliko bali, ker je bila nedelja in so pričakovali vročino in gost promet. Toda strah je bil neupravičen; voznja je tekla gladko, avtobus je bil hladen — torej nam ni bilo prav nič hudega, razen da nas je grizla zavest, da se vračamo k vsakodnevni skrbi. In kaj je boljšega, kot da si preženeš žalost iz srca s petjem? In tako je od Firence do Trsta pesem sledila pesmi, dokler nismo, polni vtisov, izstopili pred opensko cerkvijo.

L. S.

Poziv maronitskih škofov k narodni spravi

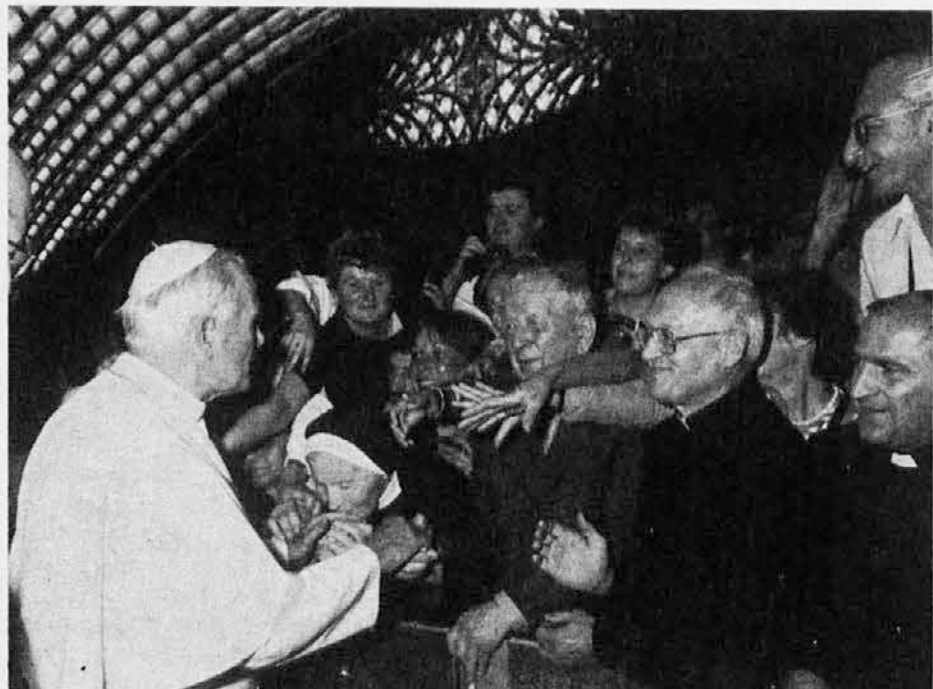
Katoliški maronitski škofje v Libanonu so v začetku julija zborovali pod vodstvom patriarha N. P. Sfeira. Razpravljali so o prihodnji škofovski sinodi v Rimu o vlogi laikov v Cerkvi. Toda dotaknili so se tudi političnih razmer in socialnega stanja v Libanonu.

Zaskrbljeni zavoljo razmer v svoji domovini so izdali poseben dokument v katerem najprej tožijo zaradi negibnosti političnih institucij, ki se zdi, da so le opazovalke razmer in ne odgovorni dejavniki. Potem tožijo, ker se nekateri odgovorni le obkladajo z medsebojnimi oboževanji in s tem samo večjajo zamere in sovraštvo, namesto da bi uvedli medsebojni razgovor ter iskali skupno rešitev iz razmer, v katerih je danes Libanon. »Ne bomo rešili dostojanstva Libanoncev, pa naj pripadajo kateri koli veroizpovedi ali politični stranki, če naša domovina ne bo zbrana pod eno samo zastavo. Katera koli zunanja sila bo le povečala razočaranje in grenkobo Libanoncev.«

Končno menijo, da se premnogi ne zavedajo, da rešitev Libanonu more priti le, če se vsi s srcem združijo okrog ene vlade, ki bo uživala podporo vseh v neodvisni in suvereni državi z mednarodno priznanimi mejami. Odklanjamo vsako naselitev drugih narodnih skupin na našem ozemlju (npr. Palestincev)!«

Svoj poziv zaključijo: Ne zapuščajte svoje zemlje, čeprav je življenje težko. Zemlja je edina, ki more ljudi vezati na njihovo domovino!

Toda so islamski in drugi fanatiki zmogni poslušati pameten glas?

Lani v septembru se je simpozij o nadškofu F. B. Sedeju v Rimu udeležil tudi dekan Viktor Kos. Skupno z drugimi je bil pri splošni avdijenci sv. očeta

Svetovni bolnik

Svetovni bolnik je ameriški dolar; vsak dan mu na borzi zmerijo temperaturo in takoj sporočijo celemu svetu, ali dolarju mrzlica pada ali raste.

K. Humar

Vojvodski stol in drugo

Prof. Jožko Šavli si je zastavil nalogo, da kritično pretresa zgodovino Karantanije in s tem staro zgodovino naš Slovencev, saj je bila Karantanija, tj. Koroška, prva in do sedaj edina samostojna slovenska država. Pravim, »kritično« pretresa to staro zgodovino, ker je prepričan, da so nemški in povečini tudi slovenski zgodovinarji to obdobje naše zgodovine vrednotili skozi očala nemškonacionalne oz. panslovenske ideologije teer s tem razlagali, da smo Slovenci »nezgodovinski narod«. Šavli s svojimi razpravami o Karantaniji pa hoče prav to ovreči in dokazati slovensko državnost, ki ima svoj izvor prav v nekdanji Karantaniji.

S tem namenom je obdelal že razne simbole slovenske državnosti: knežji kamen, slovansko lipo, slovenski klobuk, panterja kot grb Koroške. Vse te razprave in še druge so izšle v posameznih letnikih »Korotana«. V letošnjem letniku pa je Jožko Šavli objavil razpravo o Vojvodskem stolu, ki ga poznajo vsi obiskovalci Gospe svete, saj se navadno po obisku cerkve ustavijo tudi na polju pod cerkvijo, kjer stoji med lipami vojvodski stol. Obiskovalci se ustavijo, toda malokdo ve, kaj ta stol pomeni, oz. kaj pomeni v naši zgodovini. »Koroški vojvoda je na tem stolu in pod lipo razsojal in podeljeval fevde. Zato je vojvodski stol poleg knežjega kamna edinstven spomenik slovenskega prava in državnosti,« piše prof. Šavli.

VOJVODSKI STOL

»Po svoji obliki je to preprost, vendar veličasten prestol; sestavljajo ga lašte, o katerih večina zgodovinarjev meni, da so bile vzete iz razvalin rimsko-noriškega mesta Virunum, ki se je nahajalo v bližini na Gosposvetskem polju.

Vojvodski stol ima dva sedeža: na vzhodni strani vojvodov, na zahodu palatinov (palatin je bil zastopnik cesarja).

Po ustoličenju novega vojvode, ki se je vršilo na knežjem kamnu, je novi vojvoda odšel na Gosposvetsko polje in tam, sedeč na vojvodskem stolu, delil fevde in razsojal pravde.«

V zvezi s tem obredom J. Šavli razpravlja o preteklosti Karantanije, o vojvodih, ki so ji vladali do cesarja Karla VI., ki je s Pragmatično sankcijo ukinil tudi koroško deželno pravo (1720). Pretresa poročila o ustoličenju in njega pomenu ter pride do zaključka, da »se zgodovinsko pravo Karantanije, vsebovano v svoboščinah in pravicah dežele Koroške, na-

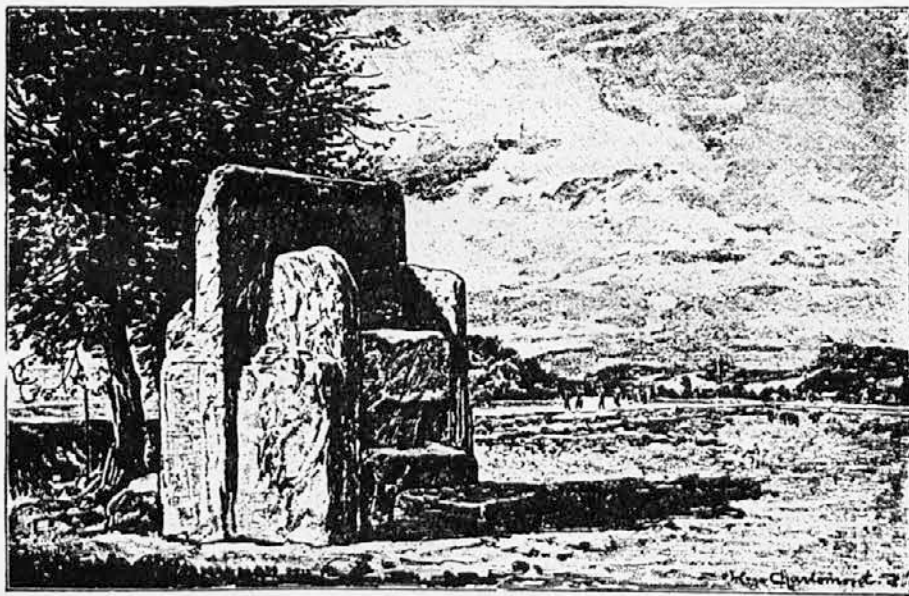
daljuje skozi celotni srednji in novi vek. Iz istega prava pa izhajata tudi Stajerska in Kranjska, ki sta skupaj s Koroško vse od prevlade Habsburgov 1335 tvorili Notranjo Avstrijo, dejansko Karantanijo. Leta 1382 pristopi v to državno tvorbo tudi Trst in leta 1500, ko izumre rod grofov Goriških, ji pripade tudi grofija Goriška.« Prof. Šavli pri tem trdno zagovarja in na podlagi dokumentov dokazuje, da je »zgodovinsko pravo Karantanije« pravzaprav zgodovinsko pravo slovenske države, ker je Karantanija bila slovenska država. Sprva so ji vladali slovenski knezi (Borut, Hotimir), pozneje pa kraljevi vojvode. Toda ti so bili iz domačih koroških družin Eppensteinov in Spannheimov, šele kasneje, ko se je vedno bolj utrjevala moč kraljev in cesarjev, so bili iz nekorškega plemstva. Vendar so vsi morali jamčiti koroški deželi njene neokrnjene pravice, njeno deželno pravo.

»Slovenska državnost, izhajajoča iz Karantanije, vse do konca 18. stoletja ni prenehala. Šele v naslednjem 19. stoletju je šla v pozabo, poteem ko sta jo začeli zanikati nemškonacionalna in za njo panslovenska ideologija, razlagajoč, da smo Slovenci nezgodovinski narod. To prepričanje je preko knjig zašlo tudi v široko slovensko javnost, kjer se je ohranilo vse do danes.«

Prof. Šavli omenja tudi jugoslovanski unitarizem, ki trdi, da smo Slovenci le alpski Hrvati, brez lastne narodne individualnosti in državnosti. Toda prav njegove raziskave to najbolj zavračajo. Mislim, da bo treba našo staro zgodovino predelati tudi v šolskih učbenikih. S tem pa nočem trditi, da vse teze prof. Šavlija držijo stoodstotno. Potrebne bodo še nove raziskave, nova preverjanja pisanih dokumentov in arheoloških najdb, da se približamo zgodovinski resnici. Kljub temu, že samo dejstvo, da je prof. Šavli postavil pod vprašaj trditve nemškonacionalnih in unitarističnih zgodovinarjev, je vredno največjega priznanja.

V svoji študiji prof. Šavli razpravlja še o drugih znaki slovenske državnosti, kot so »veče« ali slovenski parlament; »slovenski mož«, ki je kot zastopnik ljudstva ustoličil vojvodo in ga smel tudi klicati pred sodišče; »kosezi«, ki so med najbolj zanimivimi pojavi v naši stari zgodovini; plemstvo v Karantaniji. Tudi to je sporno vprašanje med zgodovinarji.

Naj zaključim: Išcite in boste našli ali se vsaj približali zgodovinski resnici. (r-r)

KRATKE NOVICE

Nemiri v Panami

V Panami, srednjeameriški republiki, so izbruhnili nemiri. Napadli so hišo polkovnika I. D. Herrera, ki je vodja opozicije. Njega in nekaj prijateljev so zaprli. Delavci so razglasili splošno stavko in zahtevali, da odstopi general Noriega, ki je »močni« mož sedanje diktature v državi.

Krimski Tataři demonstrirajo

V Sovjetski zvezi se je zgodilo, da je velika skupina krimskih Tatarov demonstrirala pred Kremlijem in dosegla, da jih je sprejel sam Gorbačov.

Med zadnjo vojno se je zgodilo, da so na ukaz Josipa Stalina preselili vse Tatarske s Krima v razne azijske republike SZ. To so naredili zato, ker jih je imel Stalin za nezanesljive. Med pregonom je več kot sto tisoč oseb pomrlo zavoljo mraza in boleznih. Sedaj se hočejo Tataři znova vrniti na Krim, od koder so bili pregnani. Razgovor z Gorbačovem je trajal več kot dve uri; uspeh je bil pa le ta, da bodo ustanovili posebno komisijo, ki naj preuči njihove zahteve.

Za novo ozračje v SZ je vendarle značilno, da lahko pride do sličnih manifestacij in zahtev, ne da bi demonstrante brutalno napadla policija ali bi jih celo pozaprla po raznih lagerjih širom države.

Molitev za duhovne poklice

V Avstriji je salezijanec Siegfried Müller leta 1983 začel s pobudo »Molitvene skupine za duhovne poklice«. Ta se je uveljavila tudi med Slovenci na Koroškem, vanjo je vključenih nad 500 molilcev, med temi je 15 % mlajših od 25 let. Obvežejo se za osebno molitev in da bodo zmolili vsak dan eno desetko rožnega venca za duhovne poklice in vsaj enkrat med tednom šli k sveti Maši.

Neka mati letošnjega novomašnika piše: »Ko sem bila stara 19 ali 20 let, sem bila na novi maši Jožeta Lampreta (mariborska škofija). Med povzdigovanjem mi je prišla misel: O Bog, ako si me določil za zakonsko življenje, daj mi sina duhovnika.

Potem sem na to čisto pozabila. Poročila sem se, ko sem bila stara že 37 let. Ko mi je nekega dne sin izrazil željo, da bi rad postal duhovnik, mi je prišla v spomin tista molitev ali bolje rečeno vzdih. Bog ni pozabil na mojo prošnjo.«

tržaške novice

Romarsko srečanje na Repentabru

Cerkev blažene Device Marije Vnebovzete se že pripravlja na vsakoletno praznovanje. Ze iz starih časov je Repentabor za 15. avgust osrednje romarsko središče na Krasu. Slavje se bo nadaljevalo še naslednji dan, ko župnija slavi god svojega zavetnika sv. Roka. Smo v Marijinem letu. Repentaborsko svetišče je eno izmed štirih svetišč izbranih za Marijino leto. Vsi častilci Marije Vnebovzete so vabljeni v teh dneh k molitvi in prejemu zakramentov. Domačini pa bodo, kot je že nekaj let v navadi, s svojo gostoljubnostjo postregli lačnim in žejnim romarjem.

Tabori tržaških skavtov

Tudi letos je naša organizacija pripravila za izvidnike in vodnice dva tabora, od katerih se je eden (Tabor B) začel že v ponedeljek 20. julija. Skavti so postavili šotore v Cerovem logu pri Sentjerneju na Dolenjskem in bodo tu taborili do 3. avgusta. Drugi tabor (A) pa je moral iz nepredvidenih vzrokov zamenjati prvotni kraj taborjenja. Tabor bo v bližini vasi Ziri nad Logatcem od 27. julija do 10. avgusta.

Najkrajša pot iz Trsta je po avtocesti iz Razdrtega do Logatca. Od tu se zavije proti Zirem. Tri kilometre pred vasjo greste na levo. Pot do tabora bo vsekakor označena. Za nujna sporočila lahko kličete župnišče v Zireh.

SSk o septembrskem shodu beguncev v Trstu

Pokrajinski izvršni odbor SSK v Trstu je na seji 22. julija obravnaval krajevni politični položaj v zvezi z razpravo in glasovanjem proračuna v tržaškem občinskem svetu. Predstavniki SSK prof. Lokar je v svojem dolgem in temeljitom posegu obrazložil stališče stranke v zvezi z delo in izpeljanim preverjanjem in najavil svoj izstop iz odbora, ker ostali člani koalicije niso sprejeli predloga SSK po odstopu celotnega odbora z županom vred. To je SSK zahtevala zavoljo protislovenskega zadržanja vodilnih članov odbora v zadnjih mesecih od novega leta dalje. Dokaz politične upravičenosti te zahteve je bilo dejanje samega župana, ki je prof. Lokarju odvzel besedo, ko je ta hotel svoj poseg povzeti v slovenščini.

Kar pa zadeva zadnjo sejo tržaškega pokrajinskega sveta 20. julija na kateri je bil poleg drugih točk odobren sklep o pokroviteljstvu in prispevku pokrajine za napovedani septembrski shod italijanskih beguncev iz Istre, Reke in Dalmacije ob 40-letnici odhoda iz omenjenih krajev, izvršni odbor pojasnjuje, da predstavnik SSK odbornik dr. Harej ni glasoval za omenjeni sklep ne v odboru (kjer je svoje nasprotovanje dal vključiti v zapisnik) ne v svetu, kjer je zapustil sejo že pred razpravo o njem. Zato ta sklep ni bil sprejet z glasovi vseh večinskih strank, kot je poročal tisk. Odbornik Harej je svoje nasprotovanje v odboru utemeljil z dejstvom, da ni nobenega jamstva, da se omenjeni shod istrskih in dalmatinskih beguncev ne bo izrodil v nacionalistično manifestacijo na tem občutljivem obmejnem področju, kjer je treba težiti za utrjevanjem ozračja miru in dobrih odnosov med Italijo in Jugoslavijo.

Srečanje dveh delegacij

Pred kratkim sta se v Trstu sestali deželni delegaciji SSK in SKGZ in obravnavali politični položaj po zadnjih volitvah in protislovenski volilni kampanji. Obe delegaciji sta izhajali iz odločne zahteve, da je treba doseči globalni zaščitni zakon za Slovence v vseh treh pokrajinah, ki edini lahko zagotovi nemoten vsestranski razvoj slovenske narodnostne skupnosti.

V sedanjem položaju je torej treba okrepiti napore, da bodo stranke v parlamentu predstavile ustrezne zakonske osnutke in da se na vladni in parlamentarni ravni nadaljuje razprava.

Vendar pa je do spomladanskih volitev malo verjetno, da bi prišlo do zaključka razprave in odobritve zakona, zaradi tega je treba že sedaj nekaj narediti v korist slovenskih kulturnih ustanov, ki so v veliki večini v izredno težavnem položaju. Delegaciji sta zato preučili razne poti in načine od zakona v korist Slovenskega stalnega gledališča, nekaterih klavzul v zakonskem predlogu o obmejnem sodelovanju in končno do finančnokulturnega zakona, ki naj bi predvidel iz-

koriščanje v triletnem finančnem zakonu predvidenih sredstev za potrebe Slovencev v Italiji in to za Slovensko stalno gledališče, dvorane v katerih gledališče gostuje, Glasbeno matico in druge glasbene šole, slovensko šolo v Benečiji, razne kulturne ustanove in društva.

Delegaciji sta se dogovorili, da bosta preverili razne možnosti in sta se strinjali, da je dokončen predlog rešitve stvar vsch Slovencev v Italiji, ker gre za skupno vprašanje.

Iz župnije sv. Jakoba

Kako pravi psalmist? »Zelo pa so mi v časti tvoji prijatelji, o Bog, silno je utrjeno njih gospostvo«.

Hvala Bogu, daleč za nami so časi narodne mrznje, tako je tudi letos slovensko farno občestvo moglo, za god svojega patrona, v polni meri uresničiti svoje domače slavje. Ze prisotnost in slovesni vohod celega zbora naših slovenskih duhovnikov ob spremstvu škofovega vikarja dr. Škerla, ki so skoraj napolnili prezbitarij, ter ob izjemno lepo okrašenem oltarju s kipom sv. Jakoba, so se zarisali v zavest z občutki praznične veličine. Šentjakobski pevci, pod vodstvom prof. Dine Slama-Pahor, znani po svoji ustvarjalnosti, so tisti vezni člen, ki soustvarja dolživljanje liturgije. To so trenutki, ko se srce umiri in se duh sprosti.

Škofov vikar je v nagovoru spomnil, kakšen naj bo naš odnos do svetnikov; k njim se obračamo, ker so nam klic in spodbuda za osebno izvrševanje vere, da bo življenjsko učinkovita. Kar so zmogli oni, ki niso živeli v posebno rožnatih časih (Herod je apostola Jakoba dal obglaviti leta 44), bi zmogli tudi mi po njihovi priprošnji.

Seveda je težko pozabiti tisto preteklost, ko je zahajalo v to cerkev k šmarčni maši jutraj ob 5,30 na stotine ljudi, med njimi na desetine delavcev, ki so odhajali v ladjedelnico in druge obrate. Prav tako so nam še živo v spominu množice ob postnih govorih nepozabnega msgr. Ukmarja; po vojni pa še dolge vrste prvoobhajancev itd., vsega tega v takem številu danes ni več. Vendar je ob praznovanju farnega patrona bila prostorna cerkev kar dobro zasedena, s pritokom seveda iz sosednjih župnij.

Vsem, posebno še gostom je veljala zahvala g. Gerdola, ki je opozoril, da je cerkev sv. Jakoba pravzaprav edino mestno duhovno središče, kjer so vernikom na voljo vse usluge in imajo možnost polnega slovenskega bogoslužja. To je razlog, ki bi si ga morali vzeti k srcu, ne glede na trpko preteklost, ko je to središče pomenilo branik in trdnjavo, za ka-

ZGONISKA SEKCIJA SLOV. SKUPNOSTI

vabi na

»NAŠ PRAZNIK«

ki bo od 1. do 3. avgusta na prireditvenem prostoru v Zgoniku.

Sobota 1. avg.: ob 15. uri odprtje in začetek turnirja v briškoli; ob 20. ure dalje ples z ansambлом L. Furlana.

Nedelja 2. avg.: ob 15. uri odprtje kioskov; ob 18. uri kulturni program v sodelovanju ZKO občine Ljubljana-Bežigrad, na katerem bodo nastopili ansambli Mandolina, Lutkovna skupina Bežigrad in Črnuški oktet; ob 20. uri politični govor, nato ples z ansambлом L. Furlana.

Ponedeljek 3. avg.: ob 15. uri odprtje kioskov; ob 20. ure dalje ples z ansambлом Taimis; ob 21. uri medvaško tekovanje v vlečenju vrvi.

Kioski bodo dobro založeni z domačo hrano in pristno kapljico.

tero so ljudje veliko žrtvovali, trpeli in umirali. Izživ kaj večji zvestobi danes res ne predstavlja posebnih žrtev.

Temeljito spremenjene razmere in nekaj tiste tople domačnosti iz Ukmarjevih časov je treba pripisati tudi sedanjemu župniku g. Pencu, ki vseskozi dokazuje veliko razumevanja za potrebe slovenskih vernikov. - F. V.

Utrinek iz bazovske kronike 22. julij 1987

Slavje ob prazniku sv. Marije Magdalene, zavetnice bazovske župnije, se je letos končalo z ogledom obnovljene župniške dvorane, v kateri je bil tudi kratek kulturni spored.

Bil je topeletni večer. Iz odprte dvorane je veselo odmevala slovenska pesem ob zvokih ansambla »Zvezde« in poživila vsakega, ki ji je znal prisluhniti. Razigrani godci pa so še s ploskanjem izabili pri poslušalcih živo sodelovanje in vsi prisotni so tako skupno pozdravili obnovljeno tvorano s tiho željo, da bi se še in še razlegala v vasi slovenska pesem in beseda.

Pa preidimo na sam začetek kulturnega sporeda, ko se je oder napolnil z otroki kolonije Slokada v Dragi ter mladimi z zbora »Sloške«. Z veselo pesmijo so se zahvalili predvsem tistim, ki so s prostovoljnim delom pripomogli pri obnovitvenih delih dvorane. Napovedovalka Eva Zaghi je prisotne seznanila s kratko zgodovino dvorane, ki je bila že leta 1950 preoblikovana iz starega hleva v dom kulture. Nastopil je tudi gropanjski zbor »Skala«, ki je pod vodstvom Anastazije Purič ubrano zapel nekaj pesmi.

Spregovoril je tedaj g. župnik Marijan Živic ter se zahvalil vsem, ki so pripomogli k obnovitvi dvorane bodisi z nasveti, z denarjem ali s prostovoljnim delom. Ob koncu je izrazil željo, da bi bila naša dvorana res dom, kjer bi se srečevali, se duhovno bogatili in osrečevali.

Retrospektiva Meštrovičevega kiparstva

Avstrijski zvezni minister za znanost in raziskovanje dr. Hans Tuppy je ob navzočnosti umetnikovih ožjih sorodnikov na Dunaju junija svečano odprl veliko retrospektivno razstavo slovitega hrvaškega kiparja Ivana Meštrovića. Po Zah. Berlinu in Zürichu je Dunaj bil tretja postaja leta 1883 rojenega in 1962 umrlega kiparskega mojstra, ki spada, kot je na dunajski otvoritvi poudaril direktor Muzeja 20. stoletja dr. Dieter Ronte, k najpomembnejšim svetovnim kiparskim mojstrom 20. stoletja.

Meštrovićevo kiparstvo je kljub povezanosti z velikimi kiparskimi dosežki na začetku našega stoletja, kljub stičnim točkam z Rodinovimi, Maillolovimi in Brancusijevimi umetniškimi izhodišči, nekaj popolnoma samosvojega. Na monumentalen, narodno folklorističen in istočasno oblikovno suveren način je Meštrović s čustvenim zanosom v lesu, kamnu ali kovini upodabljal velike teme človeštva, religioznost, narodno usodo in ponos, humanu zavezanost dobremu in plemenitemu. Poleg modernega utripa 20. stoletja je pri Meštroviću prav tako vidna navezanost na najvišje klasične dosežke kiparstva, kot jih je uresničil italijanski renesančni mojster Michelangelo.

Leta 1900 je samouk Meštrović prišel na Dunaj, kjer se je srečal s tedanjimi prizadevanji svetovno pomembne avstrijske Moderne, z Ottom Wagnerjem in njegovo novodobno arhitekturo. Meštrović na Dunaju ni le študiral kiparstva, temveč je v nekdanji prestolnici avstroogrške monarhije utemeljil nov kiparski način.

Zanimivo je, da je Meštrović vplival na razvoj avstrijskega kiparstva v 20. stoletju od predvojnega Hanaka do najnovejših skulptur Alfreda Hrdlike.

Dunajska retrospektiva Meštrovičevega kiparstva nudi vpogled v vse faze umetnikovega ustvarjanja, vendar je njeno težišče usmerjeno k prvim, evropskim Meštrovićevim obdobjem pred izselitvijo v ZDA v letu 1947. Večina Meštrovićevih zdaj razstavljenih skulptur se drugače nahaja v različnih muzejih in galerijah v Jugoslaviji.

Stilizirane glave ljudi-velikanov, »Bes-Zli pogledi« iz leta 1909, »Miloš Obilić« iz istega leta, kamniti kip umetnikove matere iz leta 1908, »Nesrečni angeli« iz leta 1916, glava »Janeza Krstnika« iz leta 1914 so markantni signali iz prvih obdobj Meštrovičevega kiparstva. Nekatere religiozne teme je umetnik po drugi svetovni vojni, kot dokazujejo skulpture o usodno vdanem tragičnem Jobu iz leta 1946, kritično priostiril, ko se iz političnih ozirav iz inozemstva ni hotel vrniti v Jugoslavijo, s katero pa se je po srečanju s Titom nekaj pred smrtjo pomiril.

Poleg kipov je na ogled tudi fotografski material o velikih Meštrovićevih kiparskoarhitektonskih spomenikih, kot jih je uresničil na Lovčenu v Mavzoleju utemeljitelja črnogorske književnosti Petra Petrovića Njegoša ali s spomenikom neznanemu junaku na beograjski Avali.

Razstavo Meštrovičevega kiparstva bodo kot zaključek evropskih pregledov kiparstva slovitega hrvaškega umetnika prenesli še v Milan.

Lev Detela

Pevma

Sv. Ana. Naša župnija časti tudi sveto Ano. Letos je njen praznik padel ravno na nedeljo, zato je bila ta dan koncelebrirana maša treh duhovnikov. Med mašo je ubrano pel pomnožen cerkveni zbor pod vodstvom Franca Valentinčiča, orglala pa je naša mlada organistinja Lucija Valentinčič. Po maši se je razvila procesija do spomenika sredi vasi. Udeležba je bila lepa, tudi mož in fantov ni manjkalo. Škoda le, da avtomobilisti niso bolj obzirni in ne počakajo s svojimi vozili, da gre procesija mimo. Škoda tudi, da naš cerkveni zbor nima stalnega pevovodje, saj šteje tako prijetne glasove, bodisi moške kot ženske.

Po procesiji je bilo prijateljsko srečanje ob pogrnenih mizah v senci na župnijskem dvorišču. Dobrot je bilo prav veliko; pripravile so jih naše ženske. Hvala tudi njim.

Sovodnje

Olge Čotič ni več med nami. Živela je sama v potji hiši v Sovodnjah. Bila je zadnji potomec družine, ki je dala petoro otrok. Zadnja leta je bolehal in precej trpela, saj sta jo bolezen in samota vedno bolj bremenili. Njena tragična smrt v soboto 18. julija je zelo prizadela vse, ki so jo poznali in imeli radi.

Olga je bila po značaju zelo samosvoja, duhovita, pravi vaški posebnost. Nardjena, a brez možnosti, da bi se šolsko izobrazila, je sama nadoknadila to željo

Tone Ferenc - Ljubljana 1987

Ljudska oblast v Sloveniji 1941-43

Pisec je poznan kot marljiv, plodonosen in sposoben. Prevzel je vloga pok. prof. Metoda Mikuža kot zgodovinar revolucije. O tej najbolj tragični dobi naroda bo napisal pet knjig. Prvi dve sta že izšli.

Ljudska oblast: pisec v podrobnosti navaja prevzem oblasti po revoluciji na »osvobojenem ozemlju«, pa tudi na okupiranem. Nedvomno je pogojen po današnjih oblastnikih. Začne takoj z napadnim datumom glede ustanovitve OF dne 27. aprila 1941. To je bila doba antiimperialistične fronte, komunisti so do 22. junija 1941 celo sodelovali z Nemci. Primorskega veljaka Jožeta Vilfana v tej dobi najdemo pri delu v nemški izselitveni komisiji v Št. Vidu.

Primer nemogočega pretiravanja: stran 15: partizani so bili skoraj sami prostovoljci, belogardisti pa so bili vključeni v borbo po volji bogatih in vplivnih podeželskih veljakov in reakcionarnih duhovnikov. Poznano je dejstvo, da je prostovoljni element znašal komaj 15 % partizanov: to so bili komunisti, štajerski begunci in brezposelni na podeželju. Vse drugo je bilo prisiljeno; nekateri so šli v gozd zaradi povračilnih ukrepov okupatorja, večinoma pa so bili prisilno mobilizirani. Kmečkega elementa in to prostovoljnega partizanstvo skoraj ni poznalo!

Tipičen primer prisilne mobilizacije je bila Primorska v septembru 1943. Tekom 14 dni je bila tragedija zaključena: tri tisoč mrtvih, tisoči odvedeni v Nemčijo, vasi požgane. Pisec to tragedijo lažno imenuje »vseljudska vstaja«, in nadaljuje: Ostalo pa je, na po sovražniku zasedenem ozemlju, delovanje OF.

Podan je podroben opis konstituiranja zbora poslancev v Kočevju (sept.-okt. 1943). Za pisca ni važno, ali so bile volitve v ta prvi slovenski parlament demokratske. Volilo se je po delegatskem sistemu, partizani so poslali svoje predstavnike, okrožja OF svoje, neposrednih volitev je bilo bore malo. Pisec zavoljo tega nima problemov: Septembra 1943 nismo izvedli volitev, ker je bilo prebivalstvo (str. 26) zaslepljeno in bi izvolilo nepravne kandidate. Okrožni komite KPS Pivka v oktobru 1943 (str. 32) sporoča, da niti kandidati v krajevne odbore OF ne more določiti, »ker ne poznamo ljudi«. »Izvoljen« poslanci s Primorske po pisu niso mogli na zbor in so zato poslali sporočilo: »Vnaprej pristajamo na vse sklepe zbora, jih sprejemamo in pozdravljamo.« Vernejše slike teh prvih »suverenih« (po pisu) predstavnikov si ne moremo misliti! Kot znano, je ta marionetski zbor enoglasno sprejel drugo Jugoslavijo kot dejstvo. Na tak način Ferenc na široko

po izobrazbi z branjem. Poleg dnevnega časopisja je brala vsakovrstno literaturo, predvsem versko. Cenila je tudi poezijo in včasih tudi sama kaj napisala. Ko je obujala spomine, je večkrat pripovedovala o letih begunstva med prvo svetovno vojno, pa tudi o letih fašističnega preganjanja je znala marsikaj povedati. Njena družina, predvsem njen brat Franc, so bili v prijateljskih stikih z znanim publicistom Alojzijem Resom in tudi pokojna Olga se je rada spominjala teh srečanj.

V težavah se je Olga zatekala v molitve. Njena hiša je bila en sam oltarček. Nad trideset let je dnevno obiskovala in oskrbovala kapelico, ki stoji ob vstopu v vas.

Naj bodo te vrstice skromen spomenik za njeno tuzemsko bivanje. Prepričani smo, da so ji nebesa, o katerih je toliko razmišljala, pripravila vse lepše presenečenje.

Tretji nastop revije koncertistov

V ponedeljek 20. julija se je v palači Attems v Gorici odvijal tretji koncert letošnje revije z nastopom tržaškega kitarista Axela Bocha, vendar ne v notranjosti palače, ampak na vrtu. Zvočnost kitare je bila sicer nekoliko utišana na prostem, vendar je zvenela intinno in privlačno.

Po Visečevju in Bachovi »Suite«, je Boch odigral modernejši repertoar od Ponceja do Granadosa, od Villa-Lobosa do Laura, z izvedbo ene lastne skladbe — prav zanimive — in končal z nekaterimi skladbami kužnoameriških skladateljev. Izven programa je zaigral Albenizov »Tango«.

podaja sliko »Ljudske« oblasti.

V Münchnu je leta 1987 izšla monumentalna knjiga Hansa Knolla »Jugoslavien 1940/43«. Pisec potrjuje dejstvo revolucije, ko pravi: »Nemška vojska je bila v Jugoslaviji le skromno vezana. Resnične bitke so potekale za povojni politični sistem. Ta pomen in smisel je bil jasen vsem vojskujočim se strankam.«

Tako Nemci, ki so k sreči razumeli kot kamuflažo občasne izvalne akcije NOB proti okupatorjem. Spricho poloma revolucije na političnem, človeškem, predvsem na gospodarskem polju partija danes komaj še prikriva, da je bila narodno-osvobodilna borba pretveza, prikrivanje za druge namene.

To potrjuje tudi navdušeni pristaš OF in NOB, veliki narodnjak prisatelj Boris Pahor v »Sledovih Drage«, Trst 1985, str. 109, ko pravi: »Začela pa se je ta naša osvobodilna zgodovina spreminjati in je postala drugačna, kot smo mislili, da bo, ki je slovenski osvobodilni boj postala ideološki spopad, katerega je v začetku pokrivala (op. p.) koalicijska oblika OF, ki se je morala izpeti v Dolomitski izjavi.« Ako prav razumemo gornji stavek, Pahor trdi, da je bila OF od vsega začetka kamuflaža. Tako je bilo in v tem je bilo bistvo slovenske državljanske vojne, ki se je začela julija 1942.

ZU

Pulski filmski festival

V Puli se je v soboto 25. julija zaključil 34. festival jugoslovanskega filma. Prikazali so 18 filmov. Pravi, da je to malo za Jugoslavijo. Najvišjo oceno je odnesel film »Ze viden« režiserja G. Markovića, Srba. Slovensko filmsko ustvarjalnost je zastopal film »Ljubezne Blanke Kolak« režiserja Borisa Jurijaševića; dobil je le tolažilno nagrado za kostime in glasbo.

V Jugoslaviji ima vsaka republika svoje filmsko podjetje, zato pa vsem primanjkuje denarja za kak večji podvig, saj so filmi drage naložbe.

V Italiji se stavka

Stavke v Italiji pomagajo dvigati temperaturo. Stavkali so namreč strojevodje in vlaki so obstali. Potnike je to razburilo, da so ponekod razbijali po postajah. Po našem mnenju takšne divje stavke, ki oškodujejo nedolžne ljudi, niso na mestu. Oškodujejo tudi celotno družbo, saj so železnice v rokah države in jih plačujemo vsi državljani s svojimi davki.

Širite „Katoliški glas“

Dvoje mnenj

Kaj se dogaja na Katoliškem glasu? To vprašanje sem si postavil, potem ko sem namesto svojega pisma na njegovih (KG) straneh našel iztrgan citat z dolgim komentarjem. Pismo se je nanašalo na velik oglas, ki je vabil k maši za padle domobrance. V svojem pismu sem napisal, da je oglas bil provokacija, česar KG ni povzel... Se danes trdim, da tako naročanje maš z oglasom ima več zveze s politiko kot z vero, oziroma da gre za politično izkoriščanje vere in Cerkve. Sem katoličan, nisem komunist niti marksist. Prepričan sem, da se je med vojno zgodila s slovenskim narodom velika tragedija, katere moralni krivci so bili predvsem komunisti. Toda nisem za to, da bi razpihovali tisto sovraštvo med dvema tabo-
ma, ki je krivo toliko prelite slovenske krvi... Na koncu ponavljam: nihče se ne pohujšuje, če Cerkev daruje sv. mašo za pomorjene domobrance, kot meni uredništvo KG. Pohujšujemo se nad izkoriščanjem sv. maše za političen oglas.

(Mladika, št.5/6, 1987)

Ta pobjo (domobrancev v Kočevskem Rogu, op. ur.) se je dogodil pred več kot štiridesetimi leti in z njim je partija v temelju problematizirala samo sebe. Primarna »politična spornost« je torej samo to dejanje, moja »kriya in greh« je le v tem, da sem na to spomnila, da sem opomnila na nekatere stvari, ki bi jih partija kot partija morala narediti, da se te travme rešimo, ne pa da se prav na zamolčevanju tega dejanja utemeljuje kar naprej...

Zakrivanje tragičnosti naše polpretekle zgodovine prav kot tragičnosti, je izrivanje smrti na rob naše zavesti. Ker smo odrlekli tragičnost smrti nekaterim in jih celo ekskomunicirali iz slovenskega naroda in zgodovine, smo izgubili občutek za tragičnost in dostojanstvo vseh. Kajti človeška tragika je, četudi vedno osebna, nedeljiva...

Za človeka kot človeka obstaja en sam »tabu«: pravica do življenja in svobode slehernega človeka, se pravi nedotakljivost, svetost njegovega življenja in smrti. Vsak človek, enkrat in neponovljiv, je, ker je smrten in ranljiv, kraj »bivanja« svetega. Smrtno je sveto, večna, ne-smrtna je samo smrt...

Govorim o partiji kot Po-stavi volje do moči, o partiji kot partiji, ki je že po definiciji avantgarda, se pravi »sektas«, ki se postavi za kriterij Resnice in Pravice. Prav ta dimenzija partijske narave je bila tista, ki jo je logično-nujno pripeljala do eksekucije po vojni domov poslanih, razorekanih domobrancev. Menim, da je s tem pobjom partija sama izgubila svojo legitimnost pri velikem delu slovenskih ljudi, in da jo je izgubila v principu, saj je padla na prvem povojnem izpitu-preizkušnji iz civilnosti, ljubezni do svojega naroda in človeškega usmiljenja...

(Spomenka Hribar, Brez sprave nista mogoča civilna družba in pravna država, Dnevnik, 16. junija 1987).

Kot vidimo, dvoje mnenj, dvoje pogledov. Kaj je »politično« in kaj ni, je pa stvar osebnega okusa in osebne sodbe. (Ured.)

Z avtostopom iz Pariza

Jezuitski redovnik Franc Kejžer v zadnji številki redovnega glasila »Slovenski jezuiti« opisuje, kako se je lanskega julija vračal iz Pariza.

Zelzel je posnemati sv. Ignacija, ki je s prvimi tovariši pešal do Rima. Živahno pripoveduje: Kako je z avtostopom, lahko povem iz prve roke. Gre; doslej sem malokdaj ostal na cesti, toda čakal sem pa, čakal in — vam rečem — takrat bi lahko tudi preklinjal. Sicer pa sami presodite: stojiš eno uro, dve, tri na vročem soncu, pa ježa, morda tudi lakota, mimo pa se vozijo nešteti ljudje, kar vidiš jih, kako udobno se počutijo v svojih avtomobilih in niti kolikor je za nohtom črnega ne pomislijo: kako neki je temu človeku ob cesti?

In kako je bilo tistega julijskega dne? Ob 8,30 zjutraj sem bil že ob izvoznici proti vzhodu. Tam sem bil tudi še popoldne ob 2,30. Najhuje je, ko začne ugašati upanje. Na začetku je vsakdo, ki pripelje mimo, tvoj dobrotnik: ta bo ustavil, ta bo, ta... Po treh urah: ta ne bo ustavil, ta ne bo, ne bo, ne... nihče ne bo ustavil!

Potem, ko že nikogar več nisem videl, ko me je glava bolela od ropota, izpušnih plinov in sonca, je en avto zares obstal in šofer me je že nagovarjal. Življenje se je vrnilo: mož, žena, mačka in jaz sedimo v avto in se peljemo, čeprav samo

dvajset kilometrov iz Pariza, toda peljem se. Se je upanje.

Pustili so me na kraju, kjer se plača cestnina za avtocesto. Po uri in pol ponovnega čakanja se zdi, da bo šlo vse znova; upanje, ki je živelo, spet ugaša — skupaj z dnem. Peta ura popoldne, za menoj pa samo dvajset kilometrov. Se ves v slabih mislih se ozrem. Se opazil nisem: rdeč avto stoji in me čaka. Pograbim nahrbtnik in teči, podvizaj se, duša krščanska! Na papirju sem imel napisano ime naslednjega večjega mesta ob avtocesti: Metz. Voznik me vpraša francosko: Odkod prihajate? - Odgovorjam: Jaz sem Jugoslovian! »Sedi brate. A imaš ti srečo. Sta misliš, da te odvezem u Jugoslavijo? Odvesti cu te! A imaš ti srečo brate.« (Sedi, brat. Srečo imaš. Ali misliš, da te odpeljem v Jugoslavijo? Peljem te! Srečo imaš, brat).

Ni treba biti posebej pobožen, da bi prepoznal Kristusa samega, ki mi je prišel po preizkušnji dobroti naproti. In tisti Albanec, ki me je pripeljal vse do Maribora, mi je govoril: »Jedi, brate, samo jedi, ajde, jedi... kažem ti, samo ti jedi.« (Jedi, brat, samo jej... daj, jej... rečem ti, samo jej!). Ali je potrebna o njem še kakšna druga beseda? SZ

Huda vročina

Celotno Sredozemlje je zajel nenavaden val vročine. V Grčiji so imeli do 47 stopinj Celzija v senci, v Kalabriji do 45, podobno tudi v Makedoniji. Vsled hude vročine so številne osebe umrle; v Grčiji nekaj sto, v Italiji nekaj deset, zlasti starejše osebe. Poleg tega so izbruhnili številni požari, mesta v Grčiji in južni Italiji čutijo pomanjkanje vode.

Res, pasji dnevi, kot jim pravimo Slovenci.

Listnica uredništva

Prihodnja številka Katoliškega glasa izide redno v četrtek 6. avgusta, nato pojde naš list na poletne počitnice, ki bodo trajale dva tedna, do četrta 27. avgusta.

OBVESTILA

Romanje v Lurd z Unitalsi. Kdor izmed naših ljudi želi na to romanje v drugi polovici septembra, naj se čimprej javi v župnišču pri Sv. Ivanu v Gorici, kjer dobi vsa potrebna navodila.

ACM vabi na mašo za edinost, ki bo 3. avgusta v Trstu, ul. Risorta 3 ob 17,30. Sledi prikaz diapozitivov.

Izlet po vzhodni Švici priredi Slomškov dom v Bazovici: Einsiedeln, Schaffhausen, Zürich, Luzern, Vaduz (Lichtenstein), Bellinzona, Peschiera, svetišče Madonna del Frassinio od 24. do 27. avgusta. Cena 320.000 lir. Je še nekaj prostih mest. Tel. 226117.

Simpozij o kardinalu Jakobu Missiji bo v rimskem »Sloveniku« od ponedeljka 8. do petka 11. septembra. Predavanja bodo v torek, sredo in četrtek. V sredo dopoldne je predvidena skupna udeležba pri papeški audienci, zadnji dan, v petek pa obisk v Tivoliju in v Subiacu. Na simpoziju bodo sodelovali strokovnjaki iz Slovenije, Avstrije in Italije, duhovniki, redovniki in laiki. Iz programa je razvideti, da bo ta zelo natrpan in bo osvetlil Missijevo osebnost in delo z raznih strani. Vsekakor bo to prva velika pobuda, da se osvetli ta naš do sedaj edini kardinal, ki je bil kot ljubljanski škof pobudnik katoliške prenoje med Slovenci ob koncu preteklega stoletja skupaj z Antonom Mahničem. Simpozij prireja Slovenska teološka akademija v Rimu.

Draga '87 bo od petka 4. do nedelje 6. septembra. Predstavitve predavateljev bo v petek ob 17. uri v Peterlinovi dvorani v Trstu, ul. Donizetti, ko bo obenem tudi prvo predavanje. Ostala predavanja bodo kot prejšnja leta na vrtu Marijanišča na Opčinah ali v dvorani, če bo slabo vreme.

Duhovne vaje za žene in starejša dekleta bodo od ponedeljka 7. do srede 9. septembra v Domu duhovnih vaj Le Beatitudini v Trstu. Vodil jih bo salezijanec Ivan Zupan iz Ljubljane. Prijave sprejemajo vsi dušni pastirji, v Trstu pa tudi gdč. Dora Kosovel, tel. 763406.

DAROVI

Za misijon p. V. Kosa: N. N., Oučine 30.000; Angela Škerlavaj-Šuligoj in družina, v spomin na pok. člana zbora »Zvon« 10.000; Tončka Čuk-Sosič 20.000; Ada in Peter namesto cvetja na grob inž. Sosiča 20.000; Anica Ferluga 10.000 lir.

Za popravilo cerkve na Kozjem pri Vr. Britofu (YU) 100.000 lir.

Sporod od 2. do 8. avgusta 1987

Nedelja: 8.30 Kmetijski tednik. 9.00 Sv. maša iz župnijske cerkve v Rojanu. 9.45 Pregled slov. tiska v Italiji. 10.15 Mladinski oder: »Dvojne počitnice«. 11.45 Vera in naš čas. 12.00 Radio oddih. Poletni varieté. 14.10 Na počitnice! 15.00 Na obisku. 16.00 Glas harmonike. 17.00 Klasični album.

Ponedeljek: 8.10 Izbor iz naših literarnih srečanj. 9.00 Otroški kotichek: Ali jih poznaš? Okno v živalski svet. 10.10 Koncert RAI iz Milana. 12.00 Zapiski s poti. 13.20 Zbor »Voci del Friuli« iz Pozzuola. 16.00 Iz oddaj Tarasa Kermaunerja. 17.00 Kulturna kronika. 17.10 Klasični album. 18.00 Kmetijski tednik.

Torek: 8.10 Izbor iz naših razprav o slov. kult. stvarnosti. 10.10 Koncert v Kraškem muzeju v Repnu. 12.00 Pojte z nami! 15.00 Mladi mladim. 16.00 O ljubezni v književnosti. 17.00 Kulturna kronika. 17.10 Klasični album. 18.00 K. H. Macha: »Maj«.

Sreda: 8.10 Izbor iz naših srečanj z ljubitelji knjige. 10.10 Simf. orkester RAI Ljubljana. 12.00 Oddaja o življenju z naravo. 13.20 Mladinski zbor GM iz Trsta. 16.00 S poti po Afriki. 17.00 Kulturna kronika. 17.10 Klasični album. 18.00 Obrazi in utrinki iz slov. proze.

Četrtek: 8.10 Izbor iz naših literarnih srečanj. 9.00 Otroški kotichek. 10.10 Koncert v Kult. domu v Trstu. 12.00 Na obisku. 16.00 Iz oddaj Tarasa Kermaunerja. 17.00 Kulturna kronika. 18.00 Primorski emigranti...

Petek: 8.10 Izbor oddaj naše žive stvarnosti. 10.10 Koncert na RAI v Trstu. 12.00 Na počitnice! 13.20 Obalni oktet iz Izole. 15.00 Iz filmskega sveta. 16.00 Razmišljanja ob slovenskih ljudskih pravljicah. 17.00 Kulturna kronika. 17.10 Klasični album. 18.00 Kulturni dogodki.

Sobota: 8.10 Kulturni dogodki. 10.10 Simfonični orkester RTV Ljubljana. 12.00 Glas iz Režije. 16.00 Pesmi za poletni čas. 17.00 Kulturna kronika. 17.10 Klasični album. 18.00 Radio oddih. Poletni varieté.

DAROVI

Za Katoliški glas: Danila Poženel v spomin inž. Sosiča 10.000; druž. inž. Sosiča v njegov spomin 50.000 lir.

Za novi tlak v cerkvi na Vrh: N. N. (1) 50.000; N. N. (2) 50.000 lir.

Namesto cvetja na grob Olgi Čotič: družina Kerševan 30.000 lir za cerkev v Sovodnjah.

Za cerkev v Sovodnjah: 50.000 lir.

Za obnovitev cerkve na Opčinah: Danila Poženel v spomin inž. Sosiča 10.000; N. N. v zahvalo 50.000; Wilma Šuber-Sosič v spomin mame Antonije 100.000; Škerlavaj-Šuligoj Angela in družina v počastitev spomina vseh. pok. pevcev zbora »Zvon« 100.000; Marija Milič-Skerlavaj v spomin na sestro Milko 20.000; Bernarda Simič v spomin moža Marija 20.000; Marija Brau v spomin inž. Sosiča 20.000; Danila Žerjal-Lavstik 30.000; Anica Ferluga 10.000; razni 7.000 lir.

Za obnovo fresk v bazovski cerkvi: inž. Livio Sterle 180.000; Marijan Babuder 10.000; Dora Giovannini, Katinara 10.000; Lilijana Gropaj v spomin Ljudmille Grahonja 20.000; Ančka Kužinova 20.000 lir.

Za obnovo župnijske dvorane v Bazovici: Marija Froncova 50.000; darovi ob ogledu obnovljene dvorane 290.300 lir.

Za cerkev na Pesku: Carolina Carboni 20.000; ob poroki iz Trsta 90.000; ob pogrebu Jožeta Žerjala 83.000 lir.

Za CPZ Sv. Jernej - Opčine: Francka Peršič 20.000; Anica Vidau 20.000; Justina Danec 20.000; Angela Šuligoj v spomin na pok. pevce »Zvona« 40.000; druž. inž. Sosiča v njegov spomin 50.000 lir.

Za cerkev na Ferlugh: Anica Ferluga v spomin moža Danila 20.000 lir.

Za sklad M. Čuk: Šuligoj Angela in družina v spomin inž. Sosiča 25.000; druž. inž. Sosiča v njegov spomin 100.000 lir.

Za Finžgarjev dom: druž. inž. Sosiča v njegov spomin 50.000 lir.

Za Marijanišče: druž. inž. Sosiča v njegov spomin 50.000 lir.

Za misijone: N. N. 50.000 lir.

Za slovenske misijone: Ana Coceani 50.000 lir.

Vsem podpornikom našega lista Bog povrni, rajni pa daj večni pokoj!

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski oglasi in osmrtnice 500 lir, k temu dodati 18 % davek IVA.

Odgovorni urednik: msgr. Franc Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Izdaja Katoliško tiskovno društvo